

LIETO

Härkätien sosiaali- ja terveystalvelut

OMAISHOIDON TUEN MYÖNTÄMISPERUSTEET

ALLE 65-VUOTIAIDEN OSALTA

1.9.2017

YLEISTÄ

Omaishoidon tuki on lakisääteinen (Laki omaishoidon tuesta (937/2005) hoidettavan henkilön sosiaalipalvelu, jonka järjestämisestä kunnan on huolehdittava tätä tarkoitusta varten varaamiensa määrärahojen rajoissa. Omaishoidon tuki perustuu kunnan hoidettavalle henkilölle tekemään päätökseen, jonka pohjalta tehdään omaishoitajan ja kunnan välinen omaishoitosopimus sekä hoito- ja palvelusuunnitelma. Tarkoituksena on edistää hoidettavan edun mukaista omaishoidon toteuttamista turvaamalla riittävät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut sekä hoidon jatkuvuus ja omaishoitajan työn tukeminen.

Omaishoidon tuen myöntämisperusteet päättää kunta säännösten ja talousarvioon varatun määrärahan sallimissa rajoissa. Omaishoidon tukeen ei ole subjektiivista oikeutta, eikä oikeutta muodostu siitä, että hakijalle on aikaisemmin myönnetty omaishoidon tuki. Tuki kohdennetaan eniten hoitoa ja huolenpitoa tarvitseville henkilöille. Omaishoidon tuki ei ole toimeentuloturvaetus, vaan se on korvaus omaishoitajan antamasta hoidosta ja huolenpidosta. Omaishoito on aina päivittäisenä henkilökohtaisena hoitona ja huolenpitona annettavaa apua, ei ainoastaan avustamista kodin ulkopuolisessa asiointissa ja taloustöissä. Hoidon tulee olla sitovampaa ja vaativampaa kuin perheenjäsenten normaali keskinäinen huolenpito.

Lakiin omaishoidon tuesta sisältyvät omaishoitoa koskevat määritelmät:

- Omaishoidolla tarkoitetaan vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla;
- Omaishoitajalla tarkoitetaan hoidettavan omaista tai muuta hoidettavalle läheistä henkilöä, joka on tehnyt omaishoitosopimuksen;
- Omaishoitosopimuksella tarkoitetaan hoitajan ja hoidon järjestämisestä vastaavan kunnan välistä toimeksiantoa omaishoidon järjestämisestä;
- Omaishoidon tuella tarkoitetaan kokonaisuutta, joka muodostuu hoidettavalle annettavista tarvittavista palveluista sekä omaishoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta, vapaasta ja omaishoitoa tukevista palveluista.

TUEN MYÖNTÄMISEDELLYTYKSET

Lain mukaan kunta voi myöntää omaishoidon tukea, jos:

- 1) henkilö alentuneen toimintakyvyn, sairauden, vamman tai muun vastaavanlaisen syyn vuoksi tarvitsee kotioloissa hoitoa tai muuta huolenpitoa;
- 2) hoidettavan omainen tai muu hoidettavalle läheinen henkilö on valmis vastaamaan hoidosta ja huolenpidosta tarpeellisten palveluiden avulla;
- 3) hoitajan terveys ja toimintakyky vastaavat omaishoidon asettamia vaatimuksia;
- 4) omaishoito yhdessä muiden tarvittavien sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden kanssa on hoidettavan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden kannalta riittävää;
- 5) hoidettavan koti on terveydellisistä ja muilta olosuhteiltaan siellä annettavalle hoidolle sopiva; ja
- 6) tuen myöntämisen arvioidaan olevan hoidettavan edun mukaista

Hoito- ja palvelusuunnitelma on yhteistyössä hoidettavan ja omaishoitajan kanssa tehtävä selvitys omaishoidon toteuttamisesta ja siihen liittyvistä palveluista.

OMAISHOIDONTUEN HAKEMINEN

Omaishoidon tukea haetaan hakemuksella. Hakemuslomakkeita saa Liedon kunnan internet sivuilta ja palveluohjaajalta, puhelinnumero 050- 571 6962. Hakemuksen liitteeksi on laitettava ajantasainen lääkärinlausunto ja/tai kuntoutussuunnitelma. Hakemus liitteineen palautetaan palveluohjaajalle.

Osoite:

Liedon Kunta

Sosiaali- ja terveystalvet/ omaishoito alle 65- vuotiaat

PL 24

21421 Lieto

HOITOISUUDEN ARVIOINTI

Omaishoidon tukea arvioitaessa otetaan huomioon hoidettavan ja hoitajan kokonaistilanne, sosiaalinen ympäristö, hoidettavan fyysinen ja psyykinen kunto sekä hoitajan valmiudet omaishoitajan tehtävään. Ratkaiseva tekijä on edellä mainituista seikoista johtuva hoidon sitovuus ja vaativuus sekä muiden palvelujen käyttö. Omaishoito on aina päivittäisenä henkilökohtaisena hoitona ja huolenpitona annettavaa apua, ei ainoastaan avustamista kodin ulkopuolisessa asiointissa ja taloustöissä.

Omaishoidon tuen keskeisimmät myöntämiskriteerit ovat hoidon sitovuus ja avuntarve. Tukea myönnetään, kun kotona tapahtuva hoito, huolenpito ja valvonta ovat päivittäisiä ja hoitotyö on sitovaa. Mikäli perushoidon kokonaishoitovastuu on kotihoidolla, ei kyseessä ole omaishoitotilanne.

Omaishoidon tukea ei myönnetä lyhytaikaiseen, tilapäiseen hoitotarpeeseen. Tästä on poikkeuksena raskaan siirtymävaiheen hoito, esimerkkinä kotona toteutettava saattohoito. Hoidettavan on asuttava Liedon kunnassa.

OMAISHOITAJAA KOSKEVAT VAATIMUKSET

Hoitajan tulee olla täysi-ikäinen, hoidettavan omainen tai muu läheinen henkilö. Omaishoidon tukea voidaan myöntää vain, jos hoitajan terveys ja toimintakyky vastaavat omaishoidon asettamia vaatimuksia.

Omaishoitajalla on oltava riittävät henkiset ja fyysiset voimavarat kyetäkseen kantamaan vastuun hoidettavasta sekä takaamaan hänelle asianmukaisen ja turvallisen hoidon. Hoito-olosuhteiden tulee olla hoidon toteuttamiseen tarkoituksenmukaiset.

Omaishoitajalta edellytetään terveytensä, hoitotaitojensa, soveltuvuutensa, voimavarojensa ja elämäntilanteensa ja elämäntapojensa puolesta sopivuutta tehtävään. Jos omaishoitajan terveydentila tai hoitajan ikä ja toimintakyky rajoittavat hänen toimimistaan omaishoitajana, voidaan omaishoidon tuki olla myöntämättä tai irtisanoa / purkaa. Tarvittaessa ennen päätöksen tekemistä voidaan pyytää lääkärinlausunto omaishoitajan terveydentilasta.

Omaishoitajan tulee asua samassa taloudessa tai niin lähellä hoidettavaa, että päivittäinen avunanto on mahdollista.

OIKEUS VAPAASEEN JA VAPAAN JÄRJESTÄMINEN

Omaishoitajalla on oikeus pitää vapaata vähintään kolme vuorokautta kalenterikuukautta kohti, jos hän on yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksiin sidottu hoitoon ympärivuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin. Sidonnaisuus katsotaan ympärivuorokautiseksi siitä huolimatta, että hoidettava viettää säännöllisesti vähäisen osan vuorokaudesta käyttäen kotinsa ulkopuolella järjestettyjä sosiaali- tai terveyspalveluja taikka saaden kuntoutusta tai opetusta. Mikäli keskeytys omaishoidossa on kestänyt yli 14 vrk/ kk, kyseinen kuukausi ei kerrytä lakisääteisiä vapaita. Omaishoidettavan hoitajan vapaan aikainen hoito järjestetään kunnan osoittamassa hoitopaikassa.

Ympäri vuorokautinen lyhytaikainen hoito omaishoitajan vapaan järjestelyinä

Ympäri vuorokautisessa hoidossa kodin ulkopuolella omaishoitajan vapaavuorokaudeksi lasketaan yön yli ulottuva hoitajakso. Esimerkiksi hoidon alkaminen perjantaina klo 16 ja päättyminen sunnuntaina klo 12 merkitsee kahta vapaavuorokautta. Ympäri vuorokautisesta hoidosta, joka perustuu omaishoitajan vapaapäiväoikeuteen, peritään asiakasmaksuna (2017) 11.50 €/vrk. Lyhytaikainen hoito voi olla joko omaishoitajan lakisääteisen vapaan ajaksi järjestettävää hoitoa tai muuta lyhytaikaishoitoa. Mikäli lyhytaikainen hoito on säännöllisesti toistuvaa, muuttuu se jaksottaishoidoksi. Omaishoitajan vapaana toteutetusta hoitovuorokaudesta peritään hoidettavalta asiakasmaksulain mukainen asiakasmaksu (2017) 11.50 € / vrk. Omaishoitajan vapaapäiväoikeuden ylittäviltä hoitopäiviltä peritään normaali asiakasmaksulain mukainen lyhytaikaishoidon maksu.

Vapaata voidaan pitää useammassa alle vuorokauden jaksossa (yhteensä 72h/kk). Tällöin peritään vuorokausimaksu (11,50€) ensimmäisen vapaan alkaessa. Kuukauden aikana kertyneistä vapaista laskutetaan 11.50€/ kertynyt 24h (2017).

Jaksottaishoito

Säännöllisin väliajoin tapahtuva lyhytaikaista (6-14 vrk/kk) hoitoa, joka toistuu yksilöllisesti määritellyllä rytmillä, sanotaan jaksottaishoidoksi. Omaishoitajan vapaana toteutetusta hoitovuorokaudesta peritään hoidettavalta asiakasmaksulain mukainen asiakasmaksu 11.50 € / vrk. Omaishoitajan vapaapäiväoikeuden ylittäviltä hoitopäiviltä peritään normaali asiakasmaksulain mukainen lyhytaikaishoidon maksu.

Omaishoitajan sijainen

Omaishoitajan sijainen on täysi-ikäinen henkilö, jonka lakisääteiseen vapaaseen oikeutettu omaishoitaja on valinnut sijaisekseen vapaapäiviensä ajaksi. Omaishoitajan sijaisen kanssa toimitaan samoin edellytyksin kuin omaishoitajan kanssa. Kunta tekee hänen kanssaan toimeksiantosopimuksen jossa määritellään maksettava palkkio ja muut velvoitteet. Hoidettavalta perittävä asiakasmaksu on 11,50€/vrk (2017).

Omaishoitajan sijaiselle maksetaan hoitopalkkiota seuraavasti;

Yli 12 tuntia kestävä hoito: 90 euroa / vrk

12 tuntia tai alle 12 tuntia: 60 euroa

ALLE 65- VUOTIAIDEN OMAISHOIDON PALKKIOLUOKAT JA MYÖNTÄMISPERUSTEET

Palkkioluokka A (alempi palkkioluokka) 392,00 euroa / kk

Hoidettava tarvitsee paljon hoitoa, huolenpitoa, jatkuvaa apua, valvontaa ja ohjausta henkilökohtaisissa päivittäisissä toiminnoissa jatkuvasti päivittäin. Hoito on vaativaa ja sitovaa. Hoitotarpeen arvioinnissa kiinnitetään huomiota erityisesti fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen toimintakykyyn ja suoriutumiseen päivittäisissä henkilökohtaisissa toimissa. Ilman omaishoitajan panosta hoidettava tarvitsisi runsaasti muita palveluita.

Alle 18-vuotiailla omaishoidon tuki kohdennetaan ensisijaisesti vaikeasti vammaisten ja pitkäaikaissairaiden lasten hoitoon. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota päivittäisten toimintojen lisäksi liikuntakykyyn, kommunikaatioon sekä vaativien hoitotoimenpiteiden tarpeeseen. Pienten lasten hoidollisuutta verrataan vastaavan ikäisen lapsen normaalisti vaatimaan hoitoon.

Omaishoitajan toiveesta osa omaishoidon palkkiosta voidaan korvata siivous- tai lapsiperheiden kotipalvelun palvelusetelillä yhdessä sovitulla tavalla. Palkkion määrä vähenee tällöin palvelusetelin / -setelien arvon määrällä. Sopimus laaditaan vähintään vuoden ajaksi.

Palkkioluokka B (korotettu palkkioluokka) 784,01 euroa / kk

Hoidettava tarvitsee paljon hoitoa, huolenpitoa, jatkuvaa apua, valvontaa ja ohjausta henkilökohtaisissa päivittäisissä toiminnoissa ympärivuorokautisesti. Hoito on erityisen vaativaa ja sitovaa. Ympärivuorokautinen avuntarve on jatkuvaa eikä satunnaista.

Ilman omaishoitajan panosta hoidettava tarvitsisi runsaasti muita palveluita kaikkina vuorokauden aikoina tai ympärivuorokautista hoitoa laitos-/palveluasumisessa.

Alle 18-vuotiailla omaishoidon tuki kohdennetaan ensisijaisesti vaikeasti vammaisten ja pitkäaikaissairaiden lasten hoitoon. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota päivittäisten toimintojen lisäksi liikuntakykyyn, kommunikaatioon sekä vaativien hoitotoimenpiteiden tarpeeseen. Pienten lasten hoidollisuutta verrataan vastaavan ikäisen lapsen normaalisti vaatimaan hoitoon.

Omaishoitajan toiveesta osa omaishoidon palkkiosta voidaan korvata siivous- tai lapsiperheiden kotipalvelun palvelusetelillä yhdessä sovitulla tavalla ilman tulo rajoja. Palkkion määrä vähenee tällöin palvelusetelin / -setelien arvon määrällä. Sopimus laaditaan vähintään vuoden ajaksi.

Omaishoitaja ei tässä palkkioluokassa voi pääsääntöisesti olla työssä tai opiskella kodin ulkopuolella.

Palkkioluokka C (siirtymävaiheen hoitopalkkio) 1300,00 euroa / kk

Siirtymävaiheen hoitopalkkio on tarkoitettu hoidollisesti raskaalle ajalle edellyttäen, että omaishoitajia on lyhytaikaisesti estynyt tekemästä työtä tai täysiaikaista opiskelua. Kysymys on aina lyhytaikaisesta hoidosta ja huolenpidosta, joka säädösten mukaan on kestoltaan enintään kuusi kuukautta. Tuki mahdollistaa omaishoitajan töistä poisjäämisen raskaan hoitojakson ajaksi. Siirtymävaihe voi olla esim. terminaalivaiheen hoitoa, toipumista vakavasta onnettomuudesta tai siirtymistä hoitomuodosta toiseen. Edellytyksenä hoitopalkkion maksamiselle on, ettei hoitajalla ole kyseisellä ajalla merkittäviä tuloja eikä oikeutta sairausvakuutuslain 10 luvun mukaiseen erityishoitorahaan tai vuorotteluvapaalain 13§:n mukaisen vuorottelukorvaukseen. Kun kyseessä on saattohoitotilanne, tulee siitä olla lääkärin tekemä saattohoitopäätös. Päätös tehdään enintään puoleksi vuodeksi.

PÄÄTÖS OMAISHOIDONTUESTA

Omaishoidon tukena myönnetään hoitopalkkio ja sen lisäksi yksilöllisesti harkinnan mukaan ja asiakkaan kanssa sopien muita omaishoitoa tukevia palveluita.

Päätös omaishoidontuesta tehdään hakukuukautta seuraavan kuukauden alusta. Omaishoidontuki myönnetään toistaiseksi. Erityisestä syystä sopimus voi olla määräaikainen esim. toipuminen sairaudesta tai leikkauksesta.

Omaishoidon tukena myönnettävän hoitopalkkion määrä tarkistetaan kalenterivuositain työntekijäin eläkelain 96 §:ssä tarkoitetulla palkkakertoimella.

Omaishoitosopimus

Omaishoidon tuesta ja lakisääteisten vapaiden järjestämisestä laaditaan hoitajan ja kunnan välillä sopimus, jonka liitteenä on aina hoito- ja palvelusuunnitelma. Tuen maksamisen edellytyksenä on allekirjoitettu sopimus liitteineen. Sopimusta tarkistetaan tarvittaessa.

Omaishoitaja ei ole työsopimuslain tarkoittamassa mielessä työsuhteessa kuntaan, hoidettavanaan tai hoidettavan huoltajaan. Sopimus on toimeksiantosopimus.

Omaishoitosopimus sisältää tiedot muun muassa seuraavista asioista:

- hoitopalkkion määrästä ja maksutavasta
- hoitopalkkion maksamisesta hoidon keskeytymisen ajalta
- hoitajan oikeudesta vapaapäiviin ja niiden järjestämisestä
- määräaikaisen sopimuksen kestosta ja syystä
- sopimuksen irtisanomisesta

Omaishoidon tuen palvelusuunnitelmaan kirjataan:

- omaishoitajan antaman hoidon määrä ja sisältö
- muiden hoidettavalle tarpeellisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen määrä ja sisältö
- tiedot tukiverkostosta ja muiden läheisten ja omaisten osallistuminen hoitoon
- hoidon järjestäminen hoitajan poissaolon aikana
- määräaikaisessa omaishoidon tuesta sovittu määräaika ja korvaava hoito sen jälkeen

Omaishoidon tuki on verotettavaa tuloa. Tuki maksetaan kuukausittain 16. päivä. Alle 68 –vuotias omaishoitaja on oikeutettu työeläketurvaan. Kunta on ottanut tapaturmavakuutuslain mukaisen vakuutuksen hoitajille omaishoitotyössä sattuvien tapaturmien varalta.

Kunta voi irtisanoa omaishoitosopimuksen päättymään aikaisintaan irtisanomista seuraavan kahden ja omaishoitaja irtisanomista seuraavan yhden kuukauden kuluttua. Jos sopimuksen jatkaminen vaarantaa hoidettavan tai omaishoitajan terveyden tai turvallisuuden, sopijapuolet voivat purkaa sopimuksen välittömästi. Tarvittaessa omaishoitajan on esitettävä lääkärinlausunto.

Mikäli hoito on keskeytynyt yhtäjaksoisesti vähintään kuukauden ajaksi, keskeytyy tuen maksaminen. Muutosten ilmoitusvelvollisuus on omaishoitajalla. Irtisanomisajasta riippumatta sopimus päättyy sen kuukauden lopussa, jonka aikana hoito kotona on päättynyt.

Omaishoidon tukea ei makseta, jos hoidettava lapsi tai nuori asuu kouluviikkojen aikana oppilaitoksen asuntolassa. Lomakaudella voidaan omaishoidon tukea maksaa palkkioluokan mukaisesti, mikäli omaishoitaja vastaa hoidosta kotona vähintään kahden kuukauden ajan.

Omaishoitoa tukevia palveluita:

Maksuttomat palvelut

- omaishoitokeskuksen tarjoamat palvelut; ohjaus, neuvonta ja virkistys
- omaishoitajan liikuntakortti Lieto-hallin kuntosaliin
- omaishoitajan terveystarkastukset yli 65 -vuotiaille omaishoitajille sekä muille työterveyshuollon ulkopuolella oleville omaishoitajille jotka ovat toimineet omaishoitajina yli 2 vuotta
- apuvälinelainaamon palvelut

Maksulliset omaishoitoa tukevat palvelut

- kotihoidon tukipalvelut
- lyhytaikaishoito
- uimahallikortti Tarvasjoelle
- omaishoitokeskuksen päivätoiminta (ei kehitysvammaisille henkilöille)
- virkistyspäiviä ja tilaisuuksia yhdessä järjestöjen ja seurakunnan kanssa
- yksityiset kotihoidon ja siivouksen yms. tukipalvelut
- sosiaali- ja terveystalouden palvelut lakisääteisesti

Laki omaishoidon tuesta 2.12.2005/937

1 § Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on edistää hoidettavan edun mukaisen omaishoidon toteuttamista turvaamalla riittävät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut sekä hoidon jatkuvuus ja omaishoitajan työn tukeminen.

2 § Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *omaishoidolla* vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla;
- 2) *omaishoitotosopimuksella* hoitajan ja hoidon järjestämisestä vastaavan kunnan välistä toimeksiantosopimusta omaishoidon järjestämisestä;
- 3) *omaishoitajalla* hoidettavan omaista tai muuta hoidettavalle läheistä henkilöä, joka on tehnyt omaishoitotosopimuksen;
- 4) *omaishoidon tuella* kokonaisuutta, joka muodostuu hoidettavalle annettavista tarvittavista palveluista sekä omaishoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta, vapaasta ja omaishoitoa tukevista palveluista;
- 5) *omalla työllä* omassa tai perheenjäsenen yrityksessä, liikkeessä tai ammatissa taikka maa-, metsä-, koti- tai muussa taloudessa suoritettua työtä ja itsenäistä tieteellistä tai taiteellista työtä sekä päätoimista opiskelua.

3 § Tuen myöntämisedellytykset

Kunta voi myöntää omaishoidon tukea, jos:

- 1) henkilö alentuneen toimintakyvyn, sairauden, vamman tai muun vastaavanlaisen syyn vuoksi tarvitsee kotiloissa hoitoa tai muuta huolenpitoa;
- 2) hoidettavan omainen tai muu hoidettavalle läheinen henkilö on valmis vastaamaan hoidosta ja huolenpidosta tarpeellisten palveluiden avulla;
- 3) hoitajan terveys ja toimintakyky vastaavat omaishoidon asettamia vaatimuksia;
- 4) omaishoito yhdessä muiden tarvittavien sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden kanssa on hoidettavan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden kannalta riittävää;
- 5) hoidettavan koti on terveydellisiltä ja muilta olosuhteiltaan siellä annettavalle hoidolle sopiva; ja

6) tuen myöntämisen arvioidaan olevan hoidettavan edun mukaista.

3 a § (29.6.2016/511)

Omaishoitajan hoitotehtävää tukevat palvelut

Kunnan on tarvittaessa järjestettävä omaishoitajalle valmennusta ja koulutusta hoitotehtävää varten.

Kunnan on tarvittaessa järjestettävä omaishoitajalle hyvinvointi- ja terveystarkastuksia sekä hänen hyvinvointiaan ja hoitotehtäväänsä tukevia sosiaali- ja terveyspalveluja.

4 § Omaishoitajalle järjestettävä vapaa

Omaishoitajalla on oikeus pitää vapaata vähintään kaksi vuorokautta kalenterikuukautta kohti. Omaishoitajalla on oikeus pitää vapaata vähintään kolme vuorokautta kalenterikuukautta kohti, jos hän on yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin sidottu hoitoon ympärivuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin. Sidonnaisuus katsotaan ympärivuorokautiseksi siitä huolimatta, että hoidettava viettää säännöllisesti vähäisen osan vuorokaudesta käyttäen kotinsa ulkopuolella järjestettyjä sosiaali- tai terveyspalveluja taikka saaden kuntoutusta tai opetusta. (29.6.2016/511)

Kunta ja omaishoitaja voivat sopia, että omaishoitaja pitää 1 momentissa tarkoitetun vapaansa useampana alle vuorokauden pituisena jaksona. Kunta voi järjestää omaishoitajalle 1 momentissa säädettyä enemmän vapaapäiviä sekä alle vuorokauden pituisia virkistysvapaita. (29.6.2016/511)

Kunnan on huolehdittava hoidettavan hoidon tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä hoitajan vapaan aikana. Edellä 1 momentissa tarkoitettujen vapaapäivien ja virkistysvapaan pitäminen eivät vähennä hoitopalkkion määrää.

4 a § (8.4.2011/318)

Sijaishoito omaishoitajan vapaan ja muun poissaolon aikana

Kunta voi järjestää omaishoitajan vapaan tai muun tilapäisen poissaolon ajaksi tarvittavan sijaishoidon tekemällä 3 §:n 3 kohdassa säädetty edellytykset täyttävän henkilön kanssa toimeksiantosopimuksen, jolla tämä sitoutuu huolehtimaan sijaishoidosta. Sijaishoito voidaan järjestää edellä tarkoitettulla tavalla, jos omaishoitaja suostuu siihen. Lisäksi edellytyksenä on, että järjestely toteutetaan ottamalla huomioon hoidettavan henkilön mielipide ja että järjestely arvioidaan hoidettavan henkilön edun mukaiseksi.

Sijaishoitajan kanssa tehtävässä toimeksiantosopimuksessa sovitaan:

- 1) sijaishoitajalle maksettavan hoitopalkkion määrästä ja maksutavasta;
- 2) tarvittaessa sijaishoitajalle aiheutuvien kustannusten korvaamisesta;
- 3) toimeksiantosopimuksen voimassaolosta; sekä
- 4) tarvittaessa muista sijaishoitoa koskevista seikoista.

Sijaishoitajan työoikeudellisesta asemasta sekä eläke- ja tapaturmavakuutusturvasta on voimassa, mitä niistä omaishoitajan osalta 10 §:ssä säädetään.

5 § Hoitopalkkio

Palkkion taso määräytyy hoidon sitovuuden ja vaativuuden mukaan. Hoitopalkkio on vähintään 300 euroa kuukaudessa.

Jos omaishoitaja on hoidollisesti raskaan siirtymävaiheen aikana lyhytaikaisesti estynyt tekemästä omaa tai toisen työtä, palkkio on vähintään 600 euroa kuukaudessa edellyttäen, että hoitajalla ei ole tältä ajalta:

- 1) vähäistä suurempia työtuloja;
- 2) oikeutta sairausvakuutuslain (1224/ 2004) 10 luvun mukaiseen erityishoitorahaan;
- 3) oikeutta vuorotteluvapaalain (1305/ 2002) 13 §:n mukaiseen vuorottelukorvaukseen.

Hoitopalkkio voidaan sopia säädettyä määrää pienemmäksi, jos:

- 1) hoidon sitovuus on vähäisempää kuin mitä 4 §:n 1 momentissa edellytetään ja hoidon ja huolenpidon tarve on vähäistä; taikka
- 2) siihen on hoitajan esittämä erityinen syy.

6 § (3.11.2006/950)

Hoitopalkkion määrän tarkistaminen

Hoitopalkkion määrä tarkistetaan kalenterivuositain työntekijän eläkelain (395/2006) 96 §:ssä tarkoitetulla palkkakertoimella.

7 § Hoito- ja palvelusuunnitelma

Omaishoidon tuesta on laadittava yhdessä hoidettavan ja omaishoitajan kanssa hoito- ja palvelusuunnitelma. Suunnitelmaan tulee liittää tiedot tämän lain mukaisista hoidettavan ja hoitajan oikeuksista koskevista säännöksistä ja niiden soveltamisesta.

Lisäksi suunnitelmaan tulee kirjata ainakin:

- 1) omaishoitajan antaman hoidon määrä ja sisältö;
- 2) muiden hoidettavalle tarpeellisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen määrä ja sisältö;
- 3) omaishoitajan hoitotehtävää tukevien palvelujen määrä ja sisältö; (29.6.2016/511)
- 4) miten hoidettavan hoito järjestetään hoitajan vapaan, terveydenhoitoon liittyvien käyntien tai muun poissaolon aikana.

8 § Omaishoitotosopimus

Omaishoidon tuesta laaditaan omaishoitajan ja kunnan välillä sopimus, jonka liitteenä on oltava hoito- ja palvelusuunnitelma.

Omaishoitotosopimuksen tulee sisältää tiedot ainakin:

- 1) hoitopalkkion määrästä ja maksutavasta;
- 2) oikeudesta 4 §:n 1 momentin mukaisiin vapaapäiviin;
- 3) mainitun 4 §:n 2 momentin mukaisen vapaan järjestämisestä;
- 4) määräaikaisen sopimuksen kestosta; sekä
- 5) hoitopalkkion maksamisesta hoidon keskeytyessä hoitajasta johtuvasta syystä tai hoidettavasta johtuvasta muusta kuin terveydellisestä syystä.

Omaishoitotosopimus on voimassa toistaiseksi. Erityisestä syystä sopimus voidaan tehdä määräaikaisena. Sopimusta voidaan tarvittaessa tarkistaa.

9 § Omaishoitotosopimuksen irtisanominen ja purkaminen

Kunta voi irtisanoa omaishoitotosopimuksen päättymään aikaisintaan irtisanomista seuraavan kahden ja omaishoitaja irtisanomista seuraavan yhden kuukauden kuluttua. Jos sopimuksen jatkaminen vaarantaa hoidettavan tai omaishoitajan terveyden tai turvallisuuden, sopijapuolet voivat purkaa sopimuksen välittömästi.

Irtisanomisajasta riippumatta sopimus päättyy sen kuukauden lopussa, jonka aikana hoito hoidettavan terveydentilan muutoksista johtuen käy tarpeettomaksi. Jos omaishoito hoidettavan terveydentilasta johtuvasta syystä keskeytyy tilapäisesti, hoitopalkkion maksaminen keskeytyy kuukauden kuluttua.

Sopimusehto, joka poikkeaa tämän pykälän säännöksistä omaishoitajan vahingoksi, on mitätön.

10 § Omaishoitajan eläke- ja tapaturmavakuutusturva

Omaishoitaja ei ole työsopimuslain (55/2001) tarkoittamassa työsuhteessa sopimuksen tehneeseen kuntaan, hoidettavaan tai hoidettavan huoltajaan.

Omaishoitajan eläketurvasta säädetään kunnallisessa eläkelaisissa (549/2003).

Omaishoidon tuesta hoitajan kanssa sopimuksen tehneen kunnan on vakuutettava hoitaja työtapaturma- ja ammattitaitilain (459/2015) 3 §:n 1 momentin mukaisella vakuutuksella. Omaishoitajaan sovelletaan, mitä työtapaturma- ja ammattitaitilaisissa säädetään työntekijästä, ja kuntaan sovelletaan, mitä työtapaturma- ja ammattitaitilaisissa säädetään työnantajasta. Poiketen siitä, mitä työtapaturma- ja ammattitaitilain 71–78 §:ssä säädetään, vuosityöansiona käytetään tämän lain 5 §:n mukaisen hoitopalkkion määrää vuodessa. Poiketen siitä, mitä työtapaturma- ja ammattitaitilain 58 ja 59 §:ssä säädetään, päiväraha on 1/360 vuosityöansiosta. (30.12.2015/1646)

11 § Palvelun järjestäjä

Omaishoidon tuen järjestämisestä vastaa se kunta, joka sosiaalihuoltolain (710/1982) 3 luvun mukaan on velvollinen järjestämään hoidettavalle sosiaalipalveluja.

12 § (30.12.2014/1317)

Muutoksenhaku ja omaishoitosopimusta koskevan riidan käsittely

Muutoksenhausta tässä laissa tarkoitetuissa asioissa on voimassa, mitä sosiaalihuoltolain (1301/2014) 6 luvussa säädetään. Omaishoitosopimusta koskeva riita käsitellään hallintoriita-asiana hallinto-oikeudessa siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

13 § Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2006.

Tällä lailla kumotaan sosiaalihuoltolain 27 a–27 c § niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen. Jos muussa lainsäädännössä viitataan tällä lailla kumottuihin säännöksiin tai niiden nojalla annettuun asetukseen, viittauksen on katsottava tarkoittavan tämän lain säännöksiä.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Kunnan on huolehdittava siitä, että omaishoitosopimukset ja niiden liitteinä olevat hoito- ja palvelusuunnitelmat saatetaan vastaamaan tämän lain säännöksiä 1 päivästä tammikuuta 2006.

HE 131/2005, StVM 21/2005, EV 134/2005

Muutossäädösten voimaantulo ja soveltaminen:

3.11.2006/950:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

HE 136/2006, StVM 21/2006, EV 117/2006

8.4.2011/318:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 2011.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

HE 331/2010, StVM 55/2010, EV 344/2010

30.12.2014/1317:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2015.

HE 164/2014, StVM 27/2014, EV 195/2014

30.12.2015/1646:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016.

HE 93/2015, StVM 19/2015, EV 94/2015

29.6.2016/511:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2016.

Lain 3 a §:n säännöstä omaishoitajan valmennuksen järjestämisestä sovelletaan kuitenkin vasta 1 päivästä tammikuuta 2018.

Kunnan on huolehdittava siitä, että ennen lain voimaantuloa tehdyt omaishoitosopimukset ja niiden liitteinä olevat hoito- ja palvelusuunnitelmat tarkistetaan vastaamaan tämän lain säännöksiä viimeistään 1 päivästä huhtikuuta 2017.

HE 85/2016, StVM 9/2016, EV 91/2016